

MTB - MLE

Unang Kwartar – Modyul 15:

Pag-ila sa Istorya Ug Balak

**MTB – MLE – Ikaduhang Grado
Alternative Delivery Mode
Unang Kwartar – Modyul 15 Pag-Ila Sa Istorya Ug Balak
Unang Edisyon, 2020**

Batas Republika 8293, Seksiyon 176 naga ingon nga dili mahimong makaangkon og katungod sa copyright sa bisan unsa nga tagsulat ang gobyerno sa Pilipinas. Bisan pa man, kinahanglan una ang pagtugot sa ahensya sa gobyerno nga nagpatuman sa tagsulat kung kini mahimong pagkakitaan. Apil sa mga pwede nga buhaton sa maong ahensya ang pagtakda sa mahimong bayad.

Ang mga tagsulat sa (istorya, basahon, balak, kanta, hulagway, ngalan sa produkto o brand name, tatak o trademark, salida sa telebisyon, pelikula, atbp.) nga ginamit niini nga modyul nagpanag-iya sa copyright nianang mga gihisgutan. Paningkamutan nga matultulan sila para makuha ang ilang pagtugot sa paggamit sa mao nga mga materyales. Wala giangkon sa mga nagmantala ug sa nagsulat ang katungod isip tag-iya niini. Ang unsa man nga gamit gawas niining modyul, kinahanglan ang pagtugot gikan sa orihinal nga pagsulat.

Walay bisan unsa nga bahin o parte niining materyales ang mahimong kopyahon o ipatik sa unsa man nga pamaagi nga walay pagtugot sa departamento.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Helen A. Duran, Jennifer B. Fabre, Rubelie R. Popera

Editor: Dr. Noemi B. Alforte, Lucita B. King, Jean S. Cabeguín, Liza D. Gamali, Zoila Deirdre G. Murillo, Divina Leah B. Abecia

Tagasuri: Dr. Noemi B. Alforte, Randy Banaag, Divina Leah B. Abecia

Tagaguhit: Helen A. Duran, Jennifer B. Fabre, Ghebre D. Pallo

Tagalapat: Seigfred R. Pulgarinas, Racquel Rose S. Dagondon, Jennifer B. Fabre, Rubelie R. Popera

Tagapamahala: Dr. Arturo B. Bayocot, CESO III, Regional Director

Dr. Edgardo V. Abanil, CESE, Schools Division Superintendent

Dr. Lanila M. Palapar, Assistant Schools Division Superintendent

Dr. Emelia G. Aclan, CID Chief

Dr. Linda D. Saab, Division EPS-LRMDS

Dr. Noemi B. Alforte, Division EPS, MTB-MLE

Nelson G. Abelo, PSDS Designate

Inilimbag sa Pilipinas ng Sangay ng Camiguin

Department of Education –Region X

Office Address : B. Aranas St., Poblacion, Mambajao, Camiguin

Website : www.depedcamiguin.com

E-mail Address : depedcamiguin@gmail.com, camiguin@deped.gov.ph

2

MTB-MLE

Una nga Kwartar – Modyul 15: Identify the Difference Between a Story and a Poem MT2LC-If-4.4 (Week 6)

Ang aklat na ito ay magkatuwang n inihanda at sinuri ng mga edukador mula sa mga publiko at pribadong paaralan, kolehiyo, at /o unibersidad. Hinikayat naming ang mga guro at ibang nasa larangan ng edukasyon na mag-email ng kanilang puna at mungkahi sa Kagawaran ng Edukasyon sa action@deped.gov.ph.

Mahalaga sa amin ang inyong mga puna at mungkahi.

:Pasiuna nga Mensahe

Para sa Magtutudlo:

Kumusta, malipayong paggamit niining **MTB-MLE Ikaduha nga Grado** Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul sa **Paghatag sa Komento ug Pangutana**.

Kini nga Module nadesinyo, naugmad ug nasusi sa pagtinabangay sa mga magtutudlo nga gikan sa pampublikong institusyon para sa pagtabang kanimo nga makab-ot ang sumbanan nga gitakda sa K to 12 Curriculum samtang ilang gibuntog ang mga babag nga adunay kalabutan sa personal, social, ug economic nga mga sitwasyon sa ilang pag-eskwela.

Kining kapanguhaan sa pagkat-on o learning resource gilauman nga makapadasig sa magtutuon o bata nga mobuhat sa mga giniyahan ug gawasnong buluhaton sa iyang kaugalingon nga lihok ug panahon. Dugang pa, ang katuyuan usab niini mao ang pagtabang sa magtutuon o bata nga makakuha sa mga gikinahanglan nga kahanas niining atong panahon karon sa ika- 21 nga siglo samtang gitagaan usab og konsiderasyon ang ilang mga panginahanglan og sitwasyon.

Isip dugang nga materyales sa nag-unang teksto, makita ninyo kini nga kahon sa kinatibuk-an sa modyul.

Mga Minugbo nga Sulat sa Magtutudlo

Ang sulod niini nga parte mga pahinumdom, mga estratihiya nga maggamit sa paggiya sa mga magtutuon.

Isip magtutudlo, ikaw ang gilauman nga maghatag sa magtutuon o bata kung unsaon paggamit niini nga Modyul. Gitahasan usab ikaw sa pagsubay sa pag-uswag sa iyang kahibawo samtang imo siya gitagaan og higayon nga makatuon sa iyang kaugalingon nga pagkat-on sa kahibawo. Ug usab, gitahasan ka nga dasigon ug tabangan ang magtutuon o bata sa iyang pagbuhat sa mga buluhaton sulod niini nga Modyul.

Para sa Magtutuon

Kumusta, maayong paggamit niining (MTB-MLE sa Ikaduha nga Grado) Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul sa paghatag sa komento ug pangutana.

Kini nga Modyul gihimo para matagaan ka sa makahuluganon nga higayon para sa mga giniyahan ug gawasnong pagkat-on subay sa imong kaugalingon nga lihok ug panahon. Isip aktibo nga magtutuon, mahimo nimo ang pagproseso sa sulod niining modyul.

Kini nga Modyul adunay mga parte katugbang sa mga icons:

 Kat-oni	<p>Dinhi nga bahin, mahibaloan kung unsa ang kinahanglan nga matun-an sa modyul.</p>
 Pasiunang Pagsulay/Sulayi	<p>Ang katuyoan niini nga bahin sa buluhaton mao ang pagsusi sa imong naunang kahibalo mahitungod sa leksiyon nga imong pagatun-an. Kung makuha nimo ang ensakto nga mga tubag (100%), pwede na nimo dili gamiton kini nga modyul.</p>
 Pagsusi	<p>Kini ang hamubo nga buluhaton o paghisgot sa nauna nga kahibalo para matabangan ka nga makonek ang karon ug sa una nga leksiyon.</p>
 Sulayi ug Kat-oni	<p>Dinhi nga bahin, ipaila ang bag-o nga leksiyon sa nagkalain lain nga pamaagi sama sa usa ka istorya, kanta, balak, pagpresentar sa problema, sitwasyon, o mga buluhaton.</p>

 <p>Hisgutan Ta</p>	<p>Dinhi nga parte, tagaan ka og hamubo nga panaghigot sa leksiyon. Ang katuyuan niini para matabangan ug masabtan ang bag-o nga konsepto ug kahanas.</p>
 <p>Pagpalambo sa Kahibalo</p>	<p>Naglangkob kini sa mga buluhaton nga giniyahan og gawasnon pagbansay para mapalig-on ang imong pagsabot ug kahanas sa leksiyon. Mahimo nimo nga tan-awon kung husto ba ang imong tubag sa mga buluhaton sa pagtan-aw sa tubag nga nahimutang sa susi sa hustong tubag nga anaa sa katapusan nga parte sa modyul.</p>
 <p>Hinumdumi</p>	<p>Kini naglangkob sa mga pangutana o pagbutang sa mga tubag diha sa gibutangan og blanko nga parte sa pahayag para mapaproseso kung unsa ang natun-an nimo gikan sa leksiyon.</p>

 Buhata ug Kat-oni	<p>Kini naglangkob sa mga buluhaton nga makatabang sa imo para mabalhin ang bag-ong kahibalo o kahanas sa tinuod nga sitwasyon o ang kamatuoran sa kinabuhi.</p>
 Tantiya	<p>Kini usa ka buluhaton nga ang katuyuan masukod ang lebel sa kahibalo nga nakab-ot sa natun-an nga kompetensi.</p>
 Dugang nga mga Buluhaton	<p>Dinhi nga bahin, adunay ihatag nga dugang nga mga buluhaton para mapalambo ang imong kahibawo ug kahanas sa natun-an nga leksiyon.</p>
 Susi sa mga Tubag	<p>Naglangkob kini sa ensaktong tubag sa tanan nga mga buluhaton nga anaa sa modyul</p>

Sa katapusan nga parte ani nga modyul, makita usab ang:

Pakisayran

Kini ang listahan sa tanan nga gikuhaan sa pagbuhat ug pag-ugmad niini nga modyul.

Ang mosunod mao ang importante nga pahinumdom sa paggamit niini nga modyul:

1. Ampingi ang paggamit niini nga modyul. Ayaw butangi o sulati sa bisan unsa nga mga marka o sulat sa bisan asa nga parte sa modyul. Maggamit sa lain nga papel sa pagtubag sa mga tahas ug buluhaton.
2. Ayaw kalimti ang pagtubag sa Sulayi sa dili pa mobalhin sa laing gihatag nga buluhaton nga naa niini nga modyul.
3. Basaha ug maayo ang mga direksiyon sa dili pa buhaton nga mga buluhaton sa pagbansay.
4. Obserbahe ang pagkamatitud-anon og ang integridad sa pagbuhat sa mga buluhaton ug sa pagsusi sa insakto nga mga tubag.
5. Humana sa ang gibuhat nga buluhaton ayha moadto sa uban pa nga mga buluhaton.
6. Ibalik ang modyul sa imong magtutudlo o o sa facilitator kung mahuman na ang pagtubag sa tanan nga mga buluhaton.

Kung ugaling naglisod ka sa pagtubag sa mga buluhaton , ayaw pag duha-duha pagkonsulta sa imong magtutudlo o facilitator. Mahimo ka usab mangayo ug tabang sa imong nanay ug tatay , sa imong magulang o sa bisan kinsa nga mga kauban sa balay nga makatudlo nimo. Imong huna-hunaon pirmi nga wala ka nag-inusara.

Maglaum kami nga pinaagi niining modyul makasinati ka sa usa ka makahuluganon nga kahibalo ug makakuha ka sa lawom nga pagsabot nga may kalabutan sa kompetensi nga gitun-an.

Kat-oni

Pinaagi niining modyul makat-onan mo ang pagsabot ug pagpahanas sa pag-ila sa kalainan sa usa istorya ug usa ka balak.

Sa pagkat-on mo niining kalainan sa istorya ug balak makat-onan usab nimo ang mga maayong pagtulun-an.

Pasiunang Pagsulay/Sulayi

Direksiyon: Basaha ang mga pangutana ug isulat ang letra sa imong tubag sa laing papel.

1. Unsa man ang usa ka basahon nga anaay rima sa katapusan sa mga linya niini?
a. istorya b. balak c. sayaw d. kanta
2. Unsa man nga basahon nga naghigot sa mga karakter, lugar ug mga panghitabo?
a. Istorya b. balak c. sayaw d. kanta
3. Unsa ang tawag sa mga maanyag o maanindot nga pulong diha sa usa ka balak?
a. kariktan b. istorya c. estansa d. ritmo
4. Buotan – ginikanan, unsa kini nga elemento sa balak?
a. estansa b. bersikulo c. rima e. karakter
5. Naglakaw padulong sa eskwelahan si Boboy ug Dodoy. Unsa nga elemento sa istorya ang eskwelahan?
a. lugar b. karakter c. problema d. tema

Pagtulun-an

Pag-ila sa Istorya ug Balak

Sa inyong balay, basahan ka ba og istorya sa imong mama? Unsa man nga istorya ang imong paborito? Kabalo ka ba kung unsa ang imong mahibaloan kung kanunay ka magbasa?

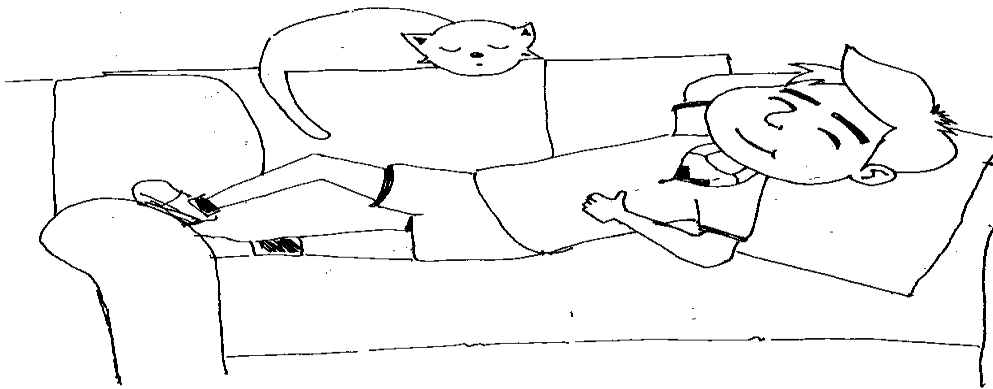
Daghan ang atong makat-onan kung magbasa kita pirmi, sama sa pagbasa sa mga istorya ug ingon usab sa pagtuon sa pagsa-ulo sa usa ka balak.

Pagsusi

Direksiyon: Basaha ang mga pahayag ug idebuho sa linya ang bituin **★** kung kini bahin sa **istorya** ug idebuho ang **♥** ingkasing kung kini bahin sa **balak**.

- _____ 1. Iring, iring, pahawa, nganong naghilak ka?
Ang manghud ko natulog, ayaw siya pukawa?
- _____ 2. Nasuko ang mga engkantada sa lasang tungod kay giputol sa usa ka lalaki ang dakung kahoy.
- _____ 3. May manok akong ugis, gihigot ko sa tambis, paglabay ni Iyo Luis, naghapon sila'g lalis.
- _____ 4. Nagpakasal ang Prinsipe ug Prinsesa ug nipuyo sila nga malipayon sa ilang palasyo.
- _____ 5. Pagkaanindot sud-ongon sa sidlak sa adlaw nga misilak, Nakita sa atop nga walay tapak, kay ang mga siga natagak.

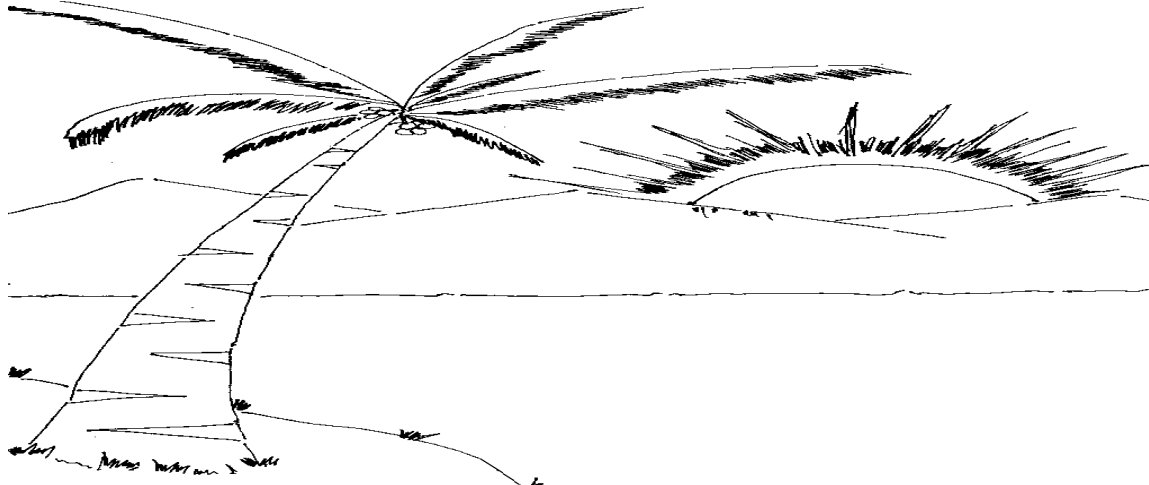
Mga Minugbo nga Sulat sa Magtutudlo

Siguraduhon sa ginikanan/magtutudlo nga dili makita ang "Susi sa Pagtubag" samtang nagtubag ang mga

Sulayi ug Kat-oni

Direksiyon: Basaha ang mga pahayag nga naa sulod sa kahon. Ilha asa sa duha ka basahon ang **istorya** ug asa usab niini ang **balak**.

Kabuntagon

Maayong pagbuka sa inyong mga mata
Mabugnaw nga kabuntagon ani-a na.
Mga bintana, tanan abliha
Para dan-ag sa adlaw makasulod na.
Sa Ginoo mapasalamaton kita
Lain na usab nga adlaw ang gihatag niya.
Gamita sa matarong aron molambo ta
Pahimuslan ang higayon mentras buhi pa.

Ang Tabanog

Nagdula og tabanog si Nilo sa usa ka hawanan. Maanindot ang mga kolor niini. Tulin molupad ang tabanog. Samtang nagpalupad si Nilo sa iyang tabanog, nihaguros pagkalit ang makusog nga hangin.

Nasangit sa linya sa kuryenti ang tabanog. Iyang gibira ang hikot sa tabanog ug naputol kini. Nakit-an siya sa iyang Mama nga nagtan-aw sa tabanog nga nasangit. Giduol siya sa iyang Mama ug giam-aman.

Giingnan niya si Nilo nga pasagdan lang ang tabanog aron dili siya makuryentihan. Gipasaligan si Nilo nga himoan og laing tabanog. Mipauli si Nilo kuyog sa iyang Mama nga malipayon.

Tubaga ang mga pangutana:

1. Unsa ang ulohan sa estorya
2. Kinsa ang mga tawo sa estorya?
3. Asa nagpalupad og tabanog si Nilo?
4. Unsay nahitabo sa tabanog ni Nilo?
5. Nganong nisangit man ang tabanog ni Nilo?
6. Unsay gitambag sa mama ni Nilo?
7. Kung ikaw si Nilo, maminaw kaba sa tambag sa imong mama?

Hisgutan Ta

Sa imong gibasa asa dadto ang balak ug asa usab dadto ang istorya? Atong hisgutan karon ang kalainan sa balak ug istorya.

Ang mahitungod sa “Ang Kabuntagon” mao kadto ang balak.

Unsa ang balak?

Ang **balak** usa ka sinulat nga nagpadayag sa pagbati sa usa ka manunulat.

Ang **balak** adunay lima (5) ka nanglangkob nga mga elemento. Kini mao ang mga mosunod:

1. Ang **Bersikulo** (*verses* sa *English* o “*taludtud*” sa tagalog). Mao kini ang mga pahayag sa matag linya sa usa ka balak.

Ang Bersikulo

Pananglitan sa balak “**Ang Kabuntagon**”

Maayong pagbuka sa inyong mga mata

Mabugnaw nga kabuntagon ani-a na.

2. Ang **Estansa** mao ang tawag sa usa ka grupo nga bersikulo (*verses*) sa usa ka balak.

Ang Estansa

Pananglitan sa balak nga ang “**Ang Kabuntagon**”

Maayong pagbuka sa inyong mga mata,
Mabugnaw nga kabuntagon ani-a na.
Mga bintana, tanan abliha,
Para dan-ag sa adlaw makasulod na.

3. Ang **ritmo** mao kini ang mga pulong nga pareho ang katapusang tingog nga makita sa katapusan sa matag bersikulo sa usa ka balak.

Pananglitan sa balak nga ang “**Ang Kabuntagon**”

Sa Ginoo mapasalamaton **ta**
Lain na usab nga adlaw ang gihatag **niya**.
Gamita sa matarong aron molambo **ta**
Pahimuslan ang higayon mentras buhi **pa**.

4. **Kariktan** mao ang mga maanyag o maanindot nga pulong nga gigamit diha sa balak aron sa pagdani sa mga tagabasa ug tagapaminaw. Ang matag pinili nga pulong diha sa balak.

Pananglitan sa balak nga ang “Ang Kabuntagon”

Maayong pagbuka sa inyong mga mata.

5. Ang **talinghaga** o **pasumbingay** mao ang mga nakatago nga kahulugan sa usa ka balak.

Pananglitan sa balak nga ang “**Ang Kabuntagon**”

“Gamita sa matarong aron molambo ta”

(Nagpasabot kini nga maningkamot kita sa pagbuhat ug maayo aron mulampos sa atong mga katuyu-an)

Hisgutan Ta

- A. Basaha ang balak nga nag-ulohan “**Ang Batang Buotan**” ug ilha ang mga elemento niini. Tubaga ang musunod nga mga pangutana:

Ang Batang Buotan

Ang batang buotan
Garbo sa ginikanan
Sa tanang sugo siya motuman,
Sa walay langan-langan.

Mga Pangutana:

1. Asa man sa maong balak ang mga pulong nga adunay ritmo o tugma?
(buotan-ginikanan, mutuman-langan-langan)
2. Pila ka estansa ang maong balak?
(Adunay duha (2) ka estansa ang balak)
3. Pila man ka bersikulo o verse sa matag estansa sa balak?
(Aduna kini upat (4) ka bersikulo sa matag estansa)

Mga Minugbong Sulat alang sa tudlo:

Giyahan ang bata sa pagbasa sa Hisgutan Ta. Basahon sa Ginikanan o Magtutudlo ang mga pangutana ug ipatubag ang bata niini. Giyahan usab ang bata nga makasunod sa direksyon

Karon, hisgutan ta kung unsa ang istorya.

Base sa mga basahon nga anaa sa Sulayi Ug Kat-oni, “**Ang Tabanog**” usa kini ka **istorya**.

Unsa ang istorya?

Ang **istorya** usa ka sugilanon sa panghitabo. Adunay matuod ug aduna usab bunga lamang sa hunahuna sa tagasulat o taga-istorya.

Ang mga mosunod mao ang elemento sa usa ka istorya:

1. **Karakter** ang tawag sa mga gihisgutan nga nagdala diha sa istorya. Gitawag usab sila ug **tauhan** nga sama

sa mga bida o kontrabida diha sa istorya.

Panaglitan: **Si Nilo** - ang karakter

Nagdula og tabanog si Nilo sa usa ka hawanan.

2. Ang **lugar** o **nahitabuan** sa mga maong istorya.

Panaglitan: **sa usa ka hawanan** - ang lugar

Nagdula og tabanog si Nilo sa usa ka hawanan.

3. Ang **panghitabo** mao ang mga gipahayag nga nahitabo sa istorya.

Panaglitan: (Mga nahitabo sa istorya)

Nasangit sa linya sa kuryenti ang tabanog.

Iyang gibira ang hikot sa tabanog ug naputol kini.

4. Ang **tema** mao ang mensahe o leksyon nga gusto ipaabot sa mga tagabasa o tagapaminaw sa istorya.

Panaglitan: (Ang mensahe sa istorya nga **Ang Tabanog**)

“Mag-amping sa pagdula sa tabanog aron dili makuryentihan.”

B. Basaha ang istorya nga nag-ulohan **“Si Ugoy, Si Unak ug Ang Upat ka Ulod”** ug ilha ang mga elemento niini. Tubaga ang musunod nga mga pangutana?

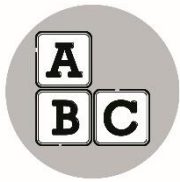

Si Ugoy, Si Unak ug Ang Upat ka Ulod

Siya si Ugoy, ang bata nga unggoy. Mga utanon ang iyang gustong kaunon. Kini usab si Unak, ang iyang igsoon. Mga prutas pud ang iyang gustong kaunon. Usa

Tubaga ang mosunod nga mga pangutana.

1. Kinsa man ang mga karakter sa istorya?
(Si Ugoy, Si Unak ug Ang Upat ka Ulod)
2. Asa man ang lugar nga nahitabuan sa istorya?
(Sa kakahoyan o kalasangan)
3. Unsa man ang tema sa istorya?
(Ang pagtabang sa mga unggoy ngadto sa mga ulod)

Pagpalambo sa Kahibalo

Unang Giniyahang Buluhaton

Ang **balak** adunay lima (5) ka elemento nga mao ang bersikulo, estansa, tugma, kariktan ug talinghaga.

“Ang Batang Buotan” ug “Ang Kabuntagon” maoy mga ehemplo sa usa ka balak.

Unang Pagtantiya

Direksiyon: I-pares ang mga elemento sa balak ngadto sa insakto niini nga sumbanaan pinaagi sa pagsulat sa letra sa imong tubag sa laing papel.

1.
usa ka bersikulo

2.
tugma o ritmo

3.
uluhan sa usa ka
balak

4.
usa ka estansa

**Ik
a
d
u
h
a
n
g**

Giniyahang Buluhaton

Ang istorya adunay upat (4) ka elemento nga mao ang karakter, lugar, mga panghitabo, ug tema.

A.
Matinahuron- buhaton

B.
Sa tanang sugo siya motuman

C. Ang batang buotan
Garbo sa ginikanan
Sa tanang sugo siya motuman,
Sa walay langanlangan.

D.
"Ang Batang Buotan"

Ang mga duha ka ehemplo sa istorya, mao "**Ang Tabanog**" ug "**Si Ugoy, Si Unak ug ang Upat ka Ulod**"

Ikaduhang Pagtantiya

Direksiyon: I-haum ang mga elemento sa **istorya** ngadto sa insakto niini nga pahayag pinaagi sa pagsulat sa letra sa laing papel.

a. tema

b. karakter

c. panghitabo

d. lugar

_____ 1. Didto sa kakahoyan

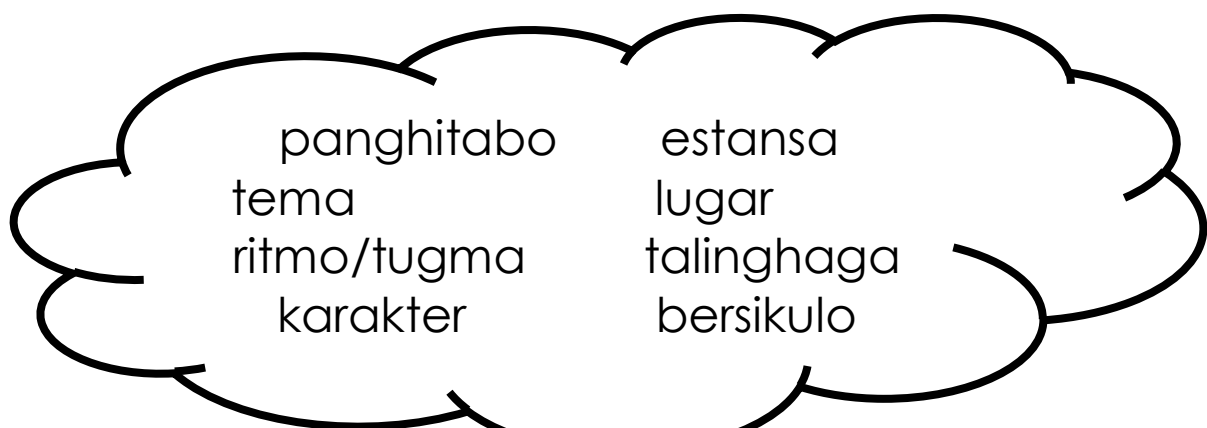
_____ 2. Si Nilo ug iyang mama

_____ 3. Nagpalupad si Nilo sa iyang Tabanog.

_____ 4. Ang pag-amping sa kaugalingon panahon sa pagdula.

Unang Gawasnong Buluhaton

Direksiyon: Basaha ang mga pulong. Isulat sa papel ang ang mga elemento sa matag hanay sa Istorya ug Balak. Pili-a imong tubag diha sa mga pulong sulod sa gabon.

Istorya	Balak
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.

Unang Pagtantiya

Direksiyon: Basaha ang nakasulat sa kahon. Isulat ang tsek (√) sa papel kung kini **istorya** ug ekis (X) kung **balak**.

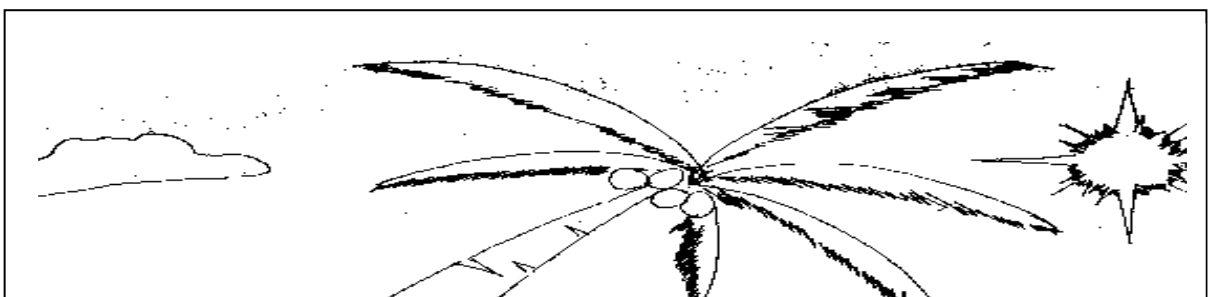
1. Karakter ang tawag sa mga gihisgutan nga anaa diha sa istorya.

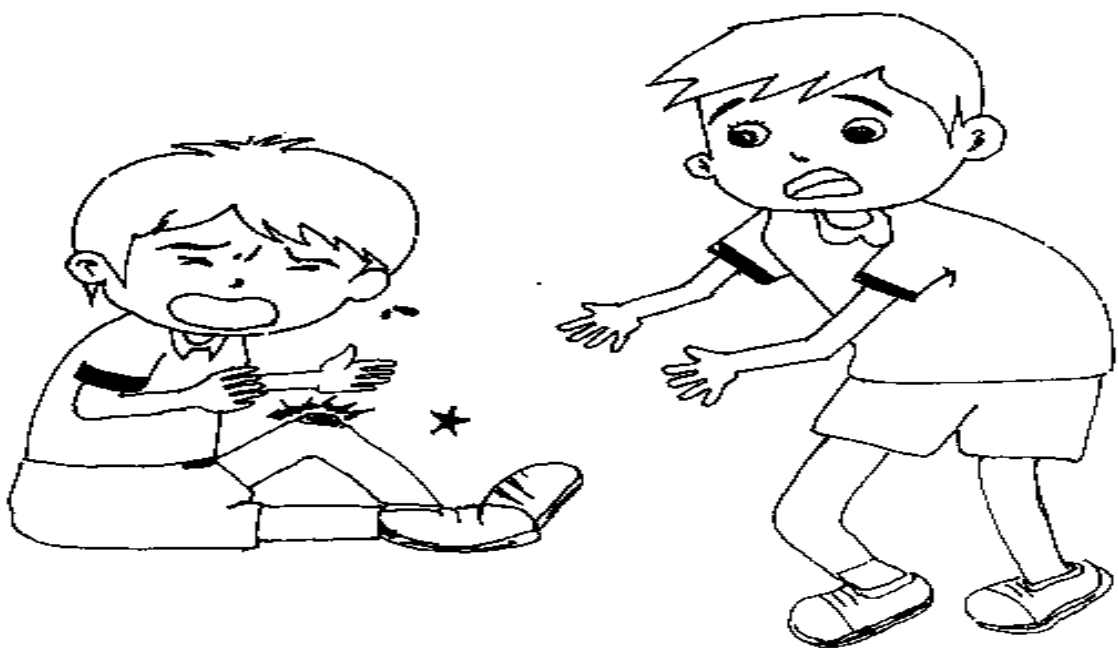
2. Ang tema mao ang mensahe o leksyon nga gusto ipaabot sa mga tigbasa o tigpaminaw.

Ikaduhang Gawasnong Buluhaton

Direksiyon: Basaha ug sabta ang mga pulong sulod sa duha ka kahon. Ilha asa niini ang istorya ug balak.

I-debuho ang porma nga kasingkasing ug bitoon sa papel. Isulat ang ulohan o “*title*” sa sulod sa kasingkasing kung kini **balak** ug isulat usab ang ulohan sulod sa bitoon kung kini **istorya**.

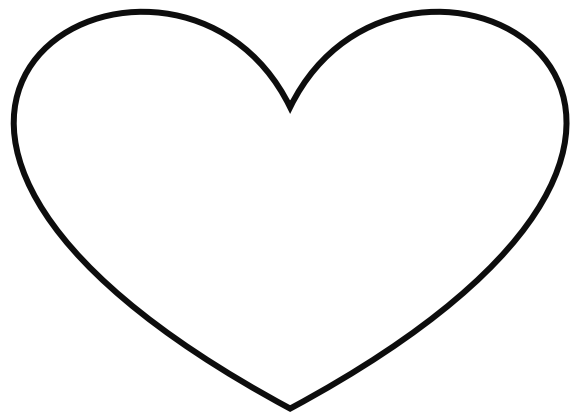

Ang Batang Si Roy

ISTORYA

BALAK

Ikaduhang Pagtantiya

Direksiyon: Basaha ang mga pulong sulod sa kahon. Isulat sa notebuk ang letrang “**I**” kung kini **istorya**. Isulat usab ang “**B**” kung **balak**.

1. Naglakaw padulong sa eskwelahan si Boboy ug Dodoy. “Tan-awa ang mga langgam”, ingon ni Boboy. “Tan-awa usab ang mga buwak”, dayon tubag ni Dodoy. Malipayon silang duha.

2. Ang sinina kung bag-o,
Pinalit sa merkado,
Gitahi sa akong nanay,
Kanakano gipaangay.

3. Ako si Takuri,
Gamay ug dako,
Kini ang kuptanan,
Ug kini ang ipisan,
Kon mubukal, mukulo-kulo,
Haunon mo ako ug ibubo.

4. Si Lito usa ka buotan ug kugihan nga bata.
Mapinanggaon siya sa mga tanom, kanunay niya kining gibuboan ug giatiman. Usa ka buntag niana, nakita ni Lito nga nangalawos ug nangalaya ang uban niyang tanom. Nakita ni Lito nga gipangaon diay sa ulod ang dahon sa iyang mga tanom.

Hinumdumi

Unsa ang kalainan sa istorya ug balak?

Ang **istorya** usa ka basahon nga gisulat base sa kamatuoran ug aduna uban niini bunga lamang sa pangisip sa tagasulat aron malingaw ang mga tigbasa.

Ang mga elemento niini mao ang:

- karakter
- lugar
- mga panghitabo
- tema.

Ang **balak** naglangkob kini sa mga elemento nga mao ang:

- bersikulo
- estansa
- ritmo
- tugma
- kariktan
- talinghaga

Gihimo kini aron sa pagpadayag sa pagbati sa usa ka
lat.

Buhata ug Kat-oni

Direksiyon: Basaha ang mga sulat sulod sa duha (2) ka kahon ug Isulat ang “label” sa papel tungod niini nga mao ang **balak** ug **istorya**.

Si Dodo ug Deo

Adunay usa ka piso si Dodo. Iya kining gihatag ni Deo. Nagpasalamat si Deo sa nadawat nga piso kang Dodo.

Gi-atiman ni Deo pag-ayo ang maong piso pinaagi sa pagbahog ug pagpainom niini sa tubig. Nalipay kaayo si Deo sa gihatag nga piso.

Rosas Pandan

Ania si Rosas Pandan,
Gikan pa intawon sa
kabukiran

Kaninyo
makig-uban-uban,
Ning gisaulog ninyong
kalingawan

Palitaw diay akong
puhunan,
Maoy kabilin sa akong
ginikanaan
Awit nga labing karaan
Nga garbo sa atong
kabungturan

1. Unsa ang tawag sa nakasulat sa unang kahon? _____

2. Unsa ang nakasulat sa ikaduhang kahon? _____

Pagtantiya

Direksiyon: Basaha ug tubaga ang mga pangutana.
Isulat ang letra sa imong tubag sa laing papel.

1. Unsa nga basahon nga nagpadayag sa pagbati sa usa ka manunulat nga adunay mga bersikulo, estansa ug ritmo/tugma?
a. balak b. sayaw c. istorya
2. Unsa ang mga basahon nga adunay elemento nga mao ang karakter, lugar nga nahitabuan, mga panghitabo ug tema?
a. balak b. sayaw c. istorya
3. Unsa man ang tawag sa mga tawo-tawo o gipanghisgutan sa istorya?
a. Mga panghitabo b. karakter c. tema
4. nanay – gipaangay, puhunan – ginikanan, unsa kini nga elemento sa balak?
a. estansa b. ritmo/tugma c. bersikulo/verses
5. Unsa man ang tawag sa mga nakatago nga kahulugan nga gipahayag diha sa usa ka balak?
a. pasumbingay/talinghaga b. tugma c. kariktan

Dugang nga mga Buluhaton

Direksiyon: Basaha ang mga pahayag sa sulod sa duha ka

kahon ug isulat sa imong papel kung kini usa ka **balak** o usa ka **istorya**.

Flashlight

Mitabon na ang
kangitngit,
Apan aduna pay
misingit,
Ayaw tabuni ang langit,
Kay basin ang buwan
ug bitoon mapiit.

Ug sa dihang mihayag
ug kalit,
Misidlak ang pagtuo
nakong langit,
Aduna diay nipislit,
Sa flashlight nga akong
gipalit.

Ang Sista ni Sisa

Gitawag ni Sita si Sisa.
May dala nga sista si Sita
alang kang Sisa. Gihatag ni
Sita ang iyang gasa nga
sista ngadto kang Sisa.

Nalipay si Sisa sa
nadawat niyang gasa.
Malipayong gikaskas ni Sisa
ang bag-o niyang sista.
Nagpasalamat si Sisa sa
iyang nadawat nga sista.

Malipayong gipakita
niya ang sista ngadto sa
iyang mga higala.
Malipayon siyang nagkanta
samtang nagkaskas siya sa
iyang bag-ong sista.

1. _____

2. _____

Susi sa Insaktong Tubag

**Giniyahan
Bulhaton
Ikaduhang
Pagtantiya**

1. d
2. b
3. c
4. a

**Unang
Pagtantiya**

1. ✓
2. ✓
3. ✓
4. ✓
5. X

**Unang
Pagtantiya**

1. b
2. a
3. d
4. c

Pagsusi

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

**Pasiunang
Pagsulay/Sulay!**

1. b
2. a
3. a
4. c
5. a

Pagtantiya (Assessment)

1. a
2. c
3. b
4. b
5. a

Buhata ug Kat-oni

1. istorya
2. balak

Ikkadhang Pagtantiya

1. I
2. B
3. B
4. I

Ikkadhang Gawasong Bulhaton

Gawasong Bulhaton (in any random order)

Istorya	1. panghitabo	2. karakter	3. lugar	4. tema
Balak	1. ritmo/tugma	2. estansa	3. talinghaga	4. bersikulo

Pakisayran

<https://www.slideshare.net/edithahonradez/mtb-quarter-1-edited-april-21-mtb-1>

https://tl.wikipedia.org/wiki/Paglilingkod_sa_pamayanan

<https://www.google.com/search?q=english+bisaya+translator&oq=english+bisa&aqs=chrome.1.0l2j69i57j0l5.9337j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8>

https://www.google.com/search?ei=P7HHXtT2LPrUmAWxvrr4CQ&q=tagalog+to+bisaya&oq=taga&gs_lcp=CgZwc3ktYWlQARgAMgQIABBDMgclABCDARBDMgUIABCDATIECAAAQzIECAAQzIFCAAQgwEyAggAMgQIABBDMgIIADICCAA6BQgAEJECUPSbA1ieoQNggbUDaABwAHgAgAH_AYgB7gaSAQUwLjEuM5gBAKABAaoBB2d3cy13aXo&sclient=psy-ab

<https://lrmds.deped.gov.ph/detail/15798>

<https://www.deped.gov.ph/wp-content/uploads/2019/01/Mother-Tongue-CG.pdf>

Alang sa inyong mga pangutana o komento, sulat o tawag sa:

Department of Education – Division of Camiguin

B. Aranas St., Poblacion, Mambajao, Camiguin Province

Email Address: depedcamiguin@gmail.com, camiguin@deped.gov.ph

Cellphone no: 09057284681